

BEGRAAFPLAATSEN IN EUROPA

LOUIS XVII (1885-1895) OF HET NAUNDORFF MYSTERIE

ICI REPOSE LOUIS XVII

In het Kalverenbos in Delft bevindt zich een koninklijk graf. Omgeven door een hekwerk met Franse lelies ligt daar volgens de tekst op de grafzerk de Franse koning Lodewijk XVII begraven. Lange tijd lag boven de Franse tekst een vertalend en verklarend bordje.

Ligt hier werkelijk de rechtmatige troonopvolger van Frankrijk of ligt hier een Duitse bedrieger?

*Ici repose
Louis XVII*

*Charles Louis Duc du Normandie
Roi de France & de Navarre
né à Versailles le 27 mars 1785
décédé à Delft le 10 août 1845*

Hier ligt begraven Lodewijk XVII van Frankrijk, ook bekend geweest als Karl Wilhelm Naundorff geboren te Versailles 27 Maart 1785 gestorven Delft 10 Augustus 1845 Het graf werd in 1904 gerestaureerd en in 1959 nogmaals voor een onderzoek geopend

ANCIEN CIMETIÈRE SAINTE-MARGUERITE

De dood van de Franse troonopvolger dauphin Louis XVII (1885-1895) is omgeven met mysteries.

Na de onthoofding van zijn ouders Louis XVI en Marie-Antoinette in 1793 bleef hun zoon achter in de Temple-gevangenis van Parijs. Officieel is hij daar overleden op 8 juni 1795 en op 10 juni begraven op het kerkhof van de église Ste. Marguerite.

Historici hebben zich twee eeuwen met het raadsel beziggehouden. Toen men namelijk later zijn (vermoedelijke) skelet opgroef en meerdere malen (in 1846 en 1894) door gerenommeerde artsen liet onderwerpen aan een autopsie, bleek het te gaan om het skelet van een adolescent i.p.v. een tienjarig kind. Er ontstonden verschillende hypothesen.

Volgens een hypothese werd hij wel hier begraven, maar men kon zijn lichaam niet meer traceren en nam een ander lichaam voor de autopsie. Op hetzelfde kerkhof waren namelijk in juni 1794 ook al 73 onthoofden begraven. Volgens een andere hypothese leed hij aan een ziekte die een snelle botgroei veroorzaakte, waardoor de artsen op het verkeerde been werden gezet. Volgens een aantal bronnen leed de dauphin aan een erfelijke tuberculose.

Het kerkhof bij de kerk van Ste. Marguerite bestaat niet meer. Op de buitenmuur van de kerk hangt een bordje, waarop vermeld staat dat hier op 10 juni 1795 het lichaam begraven werd van *l'ENFANT mort au donjon du Temple* (het kind dat in de vesting de Temple was gestorven).

KARL-WILHELM NAUNDORFF

De meest verregaande theorie is afkomstig van de royalisten.

Koningsgezinden zouden de kroonprins uit de gevangenis hebben ontvoerd en een ziekelijk kind zijn plaats hebben laten innemen. Naderhand doken veel troonpretendenten op, die meestal snel ontmaskerd konden worden.

In 1810 dook in Berlijn Karl-Wilhelm Naundorff op, die beweerde de Franse troonpretendent te zijn; een Berlijnse weldoener zou hem zijn paspoort hebben afgestaan. Nadat hij in 1836 in Frankrijk de koninklijke familie voor de rechtbank had gedaagd, werd hij naar Engeland verbannen. Daar ontpopte hij zich enerzijds tot een soort Messias en anderzijds als de uitvinder van de *bombe Bourbon*, een soort handgranaat met vernietigende kracht. Het Nederlandse leger toonde interesse en bood hem een contract aan en zo belandde hij in januari 1845 in Nederland. Willem II erkende hem als Lodewijk XVII. Nog hetzelfde jaar in juli stierf Naundorff/Louis XVII aan hevige koorts; volgens boze tongen was hij volgens goede Franse traditie vergiftigd.

ALGEMENE BEGRAAFPLAATS HAAGPOORT TE DELFT

De begrafenis geschiedde met militaire eer en hij werd bijgezet in een grafkelder op de algemene begraafplaats Haagpoort in Delft. De begraafplaats was na het verbod op het begraven in kerken en steden in 1829 op het bolwerk buiten de Haagse en Weteringse poort aangelegd. Toen in 1874 in Delft begraafplaats Jaffa werd geopend, werd Haagpoort gesloten. Vijftien jaar later werden bijna alle graven geruimd en werd de voormalige begraafplaats omgevormd tot stadspark Kalverenbos. Enkele perken worden gevormd door oude grafzerken en binnen een hekwerk ligt nog de grafzerk van Louis XVII, dat in opdracht van koningin Wilhelmina gehandhaafd bleef.

BEGRAAFPLAATS ZUYLEN TE BREDA

Na de begrafenis vaardigde Willem II een 'zeer geheim' Koninklijk Besluit uit, waarin ook Naundorff's zoon Louis Charles de Bourbon als troonpretendent werd erkend; het besluit werd in 1863 door de Staten-Generaal gesanctioneerd.

Deze zoon ligt begraven op begraafplaats Zuylen in Breda. Op de gescheurde en nog nauwelijks leesbare grafzerk staat in het Frans te lezen dat hier het lichaam rust van zijne christelijke majesteit, Louis Charles de Bourbon, rechtens koning van Frankrijk en Navarre, geboren als C.G. Naundorff te Crossen op 11 maart 1831 en overleden te Ginneken op 26 november 1899.

Naast zijn graf ligt onder een stenen boomkruis zijn moeder begraven, de tweede echtgenote van Karl-Wilhelm Naundorff: *Ici repose ma chère duchesse la douairière de Bourbon, née Jeanne Einert, décédée le 8 juin 1888.*

ALGEMENE BEGRAAFPLAATS TE APELDOORN

Ci git Augusta Marie Thérèse de Bourbon. Princesse de France. Veuve de E.C. Le Clercq. Née à Dresde (Saxe) 16 mai 1835. Décédée à Apeldoorn 26 novembre 1908. Aldus luidt de tekst op een grafzerk links van de hoofdingang op de oude algemene begraafplaats aan de Soerenseweg in Apeldoorn.

Het gaat om de jongste van de zeven kinderen van Naundorff/Charles-Louis de Bourbon, die als weduwe naar Apeldoorn kwam en daar in het huis Prinsjeshof in de Koningstraat naast hotel de Keizerskroon ging wonen. Volgens geruchten had de prinses informeel contact met koningin Wilhelmina. Na haar dood werd de *Princesse de France* aanvankelijk derde klas begraven, maar na drie maanden volgde een eerste klas herbegraving, volgens het gerucht op instigatie van Wilhelmina, maar volgens de graftekst door *Les amis de la survivance* (de vrienden in ballingschap).

TROONOPVOLGER OF BEDRIEGER?

In 1959 werd het graf in Delft bij restauratiewerkzaamheden geopend. Toen kon er echter geen bevredigend antwoord worden gevonden op de vraag naar de echtheid van Louis XVII.

Op verzoek van Dr. J.H. Petrie uit Groningen, die na een grondig onderzoek in zijn proefschrift had geconcludeerd dat Naundorf een 'pathologische leugenaar' moest zijn, werd in 1998 door geneticus professor dr. J. Cassiman in Leuven een DNA-onderzoek met mitochondriaal DNA gedaan. Na vergelijking van een botje van Naundorff en haren van twee tantes van Louis XVII kwam onomstotelijk vast te staan dat Naundorf geen Bourbon was en dus ook geen Lodewijk XVII.

De uitslag van het onderzoek wordt uiteraard betwist door de nazaten van Karl-Wilhelm Naundorff alias Louis XVII. Met het *Institut Louis XVII* vecht de huidige troonpretendent *Son Altesse Royal Charles de Bourbon* via een kwartaalblad en via de website www.louis17.com nog steeds voor erkenning.

BASILIQUE SAINT-DENIS IN PARIJS

In de basiliek Saint-Denis, de begraafplaats van de Franse koningen in Parijs, bevindt zich in de crypte een cenotaaf voor Louis XVII en onder de harturnen bevindt zich een glazen urn met zijn hart.

De arts die in 1795 de sectie op het lichaam van het kind in de Temple uitoefende smokkelde het hart mee. Het hart werd in gemummificeerde toestand bewaard en maakte later DNA-onderzoek mogelijk, waaruit in 2000 onomstotelijk kwam vast te staan dat het werkelijk ging om het hart van Louis XVII. Het hart werd in een urn op 8 juni 2004 plechtig bijgezet in de Basilique de Saint-Denis.

Basilique Saint-Denis

Louis XVII

Louis XVI & Marie-Antoinette

harturn Louis XVII